Käpylän musiikkiopiston lehti 1/20-21

Kapula

KÄPYLÄN MUSIIKKIOPISTO

Kapula

Käpylän musiikkiopiston tiedotuslehti 1/20-21

Sisällysluettelo

Kapulakieltä....1
Rehtorin palsta....1
10-vuotisjuhlaa kamulinjalla! 3
Laulutunnit tärkeäksi osaksi elämää....7
Niklas Mellberg, teorbi ja renessanssiluuttu....10
Näkymätöntä työtä musiikkiopistossa 14
Jaakko Kulo - sello-improvisaatioita ja cross-over -muusikkoutta 18
Säestäjä - kanssakulkija....21
Henrik Holmström, kitara....28
Soiva joulukortti 32
Puhkut pleksien takana....34
Monna Korpi työharjoittelussa 35
Naisten ääni -hanke....36

Kannen kuvat: Soiva joulukortti -äänityksiin valmistaudutaan Koskelan kirkossa 19.11.20. (P.Pesola)

Yhteystiedot:
Kapulan toimitus: Pirjo Pesola, pirjo.pesola@kmo.fi, p. 050 357 4657
Käpylän musiikkiopisto, Taivaskalliontie 3, 00600 Helsinki
www.kmo.fi kanslia@kmo.fi

Kapulakieltä

Opiston tiedotuslehti Kapula syntyi vuonna 1999 tarpeeseen kertoa opiston toiminnasta muutoin kuin kuivina vuosikertomuksina. Silloisten vihkosten sisältönä oli lähinnä luetteloita oppilasmääristä, opettajista, konserteista ym. tilastotyyppistä tietoa. Ehkä jopa pari mustavalkoista kuvaakin oli mukana ;).

Nykyään kaikki ajantasaiset opistot viestivät sähköisesti useissa eri sovelluksissa. Nopeaa infoa tulee väreillä koteihin sekä koulusta että harrastuksista. Kapulan tehtävänä ei ole enää kertoa opiston toiminnasta kattavasti, vaan se keskittyy dokumentoimaan ja taustoittamaan merkittäviä tapahtumia, projekteja ja kehityskulkuja, esittelemään uusia opettajia. Paperiversioista luovutaan digiloikan, sekä etenkin ympäristön vuoksi.

Tällä kertaa uusien opettajien haastatteluja on mukana kolme: kitaristit NIklas Mellberg ja Henrik Holmström, sekä sellisti Jaakko Kulo. Lämpimästi tervetuloa taloon!

Pirjo Pesola

Rehtorin palsta

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) mukaan koronaepidemiasta on aiheutunut suuria haasteita koulutukselle, mutta poikkeukselliset opetusjärjestelyt ovat kuitenkin aikaansaaneet myös toimivia käytänteitä, joita oppilaitoksissa hyödynnetään yhä (ks. linkki lopussa). Käpylän musiikkiopiston rehtori on täsmälleen samaa mieltä Karvin kanssa ja vielä lisäisin, että käytänteitä hyödynnetään varmasti myös tulevina vuosina ja poikkeusolojen päätyttyä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että etäopetusta tultaisiin lisäämään yhtään sen enempää kuin on välttämätöntä.

Vaikka kevään lockdown oli monella tapaa kuormittavaa aikaa, musiikkioppilaitokset kautta maan selvisivät poikkeusajasta voittajina. KMO:n ei tarvinnut lomauttaa saati irtisanoa ainuttakaan työntekijää, eikä opetusta tarvinnut keskeyttää kuin muutaman yksittäisen ryhmän osalta. Musiikinopetuksen moninaiset menetelmät, vahva yksilöopetus ja henkilökohtaiset siteet oppilaiden ja opettajien välillä ovat vahvuuksia, jotka

toki muuttivat muotoaan, mutta eivät katkaisseet opetusta kokonaan.

Vaikka selvisimme etäopetuskaudesta olosuhteisiin nähden erinomaisesti ja tulemme selviämään meneillään olevasta kaudestakin, niin olemme sekä minä että kaikki opettajat sitä mieltä, että teimme syksyn aikana kaikkemme ja tulemme tekemään jatkossakin, jotta lähiopetus saisi jatkua keväällä.

Haluamme vuorovaikuttaa, haluamme nähdä eleet ja ilmeet, haluamme kohdata ja olla kasvokkain kontaktissa oppilaittemme kanssa. Sen mahdollistamiseksi järjestimme syyskauden ajan hybridiopetusta ja vuoroviikko-opetusta; pienensimme ryhmäkokoja ja vuokrasimme isompia tiloja ryhmille; hankimme maskeja, visiirejä, pleksejä ja aina vain lisää saippuaa ja käsidesiä; siivosimme tehostetusti; hallintohenkilökunta teki osittain etätöitä; päivitimme koronaohjeita; haimme lisää rahoitusta poikkeusjärjestelyihin; hankimme laitteistoja ja koulutimme henkilökuntaamme käyttämään niitä; ja olisimme tehneet vaikka kärrynpyöriä… Listaa voisi jatkaa kai koko Reksin palstan verran. Mutta kiteytän listan taustalla olevan arvopohjan: olemme pedagogeja, jotka haluavat oppilaittensa parasta ja meidän kokemuksemme mukaan lähiopetus ja kasvokkain kohtaaminen oppilaiden kanssa on parasta ja ainutlaatuista.

Pysytään loppukausi turvallisesti kotona ja toivotaan parasta, että keväällä saisimme jälleen kohdata ja vuorovaikuttaa musiikin äärellä,

Tuuli Talvitie

Rehtori
Käpylän musiikkiopisto

https://urly.fi/1Pwu

20.11.20 perjantain vastaisena yönä satoi pääkaupunkiseudulle ensi(viime?)lumi.

10-vuotisjuhlaa kamulinjalla!

Kansanmusiikki- eli kamulinjan syntymää 10 vuotta sitten on muisteltu ja juhlistettu koko kuluneen vuoden ajan. Aluksi kansanmusiikkiosastoksi nimetty opintolinja syntyi, kun Karjalatalolla jo toiminut Kansanmusiikkiopisto yhdistyi Käpylän musiikkiopistoon 1.1.2010. Napakampi nimi kamulinja keksittiin vähän myöhemmin, ja sen myötä otettiin myös peruslinja-sana käyttöön.

Juhlavuoden osuminen korona-aikaan toi mukanaan muutoksia suunnitelmiin. Kesälle sovittu näyttävä konsertti Kaustisen kansanmusiikkijuhlien päälavalla jäi harmillisesti kokematta ja suuret yhteissoitot soittamatta.

Onneksi marraskuulle sovitut Etnosoi!-festivaalin konsertit kuitenkin toteutuivat. Isänpäivänä pidetyt kaksi konserttia Malmitalossa tarjosivat hienot puitteet juhlavuoden päätteeksi.

Koska kaikki kamulinjalaiset eivät rajoitusten vuoksi mahtuneet mukaan näihin konsertteihin, päätettiin järjestää useita pienempiä tapahtumia saman viikon aikana.

Lapsikuoro Villikot hurmasivat Malmitalolla.. Kuva: Kirsi Kähkönen

Juhlaviikko 2.-8.11.2020

Kamulinjan juhlaviikolla järjestettiin yhdeksän erilaista tilaisuutta, joissa esiintyi yhteensä lähes 200 kamulinjalla musisoivaa lasta, nuorta ja aikuista.

Ensimmäiset juhlasävelet kuultiin maanantaina 2.11. klo 17 Karjalatalon Wiipuri-salissa, johon kokoontui pieni joukko musikantteja ja heidän läheisiään.

Ilta jatkui hieman isommilla kokoonpanoilla Karjalatalon juhlasalissa klo 18 ja 19. Näissä konserteissa kuultiin lauluryhmiä ja yhtyeitä, sekä nokkahuilun, pianon, kitaran ja viulun soittajia.

Kaikki juhlaviikon konsertit päättyivät yhteiskappaleisiin joita kaikki kamulinjalaiset ovat kuluneen vuoden aikana harjoitelleet. Konserteissa kuultiin runsaasti myös aiemmin syksyllä vietetyn soittokaveriviikon aikana syntyneitä pienkokoonpanoja.

Tiistaina 3.11. suunnattiin Pasilan kirjastoon, joka on ollut kamulinjan vakituinen esiintymisareena jo parin vuoden ajan. Tällä kertaa esiintymistiloja oli kaksi. Pianistit aloittivat auditoriossa sijaitsevan flyygelin äärellä, jonka jälkeen joukko musapajalaisia, viulisteja ja kitaristeja esittivät omat osuutensa kirjaston pääaulassa, iloisesti solisevan vesialtaan äärellä.

Pasilan kirjastossa myös improvisoitiin kuvasta. Kuva: Kirsi Kähkönen

Juhlaviikon iloisen ohjelmapohjan toteutti tet-harjoittelija Monna Korpi.

Koskelan kirkon konserteissa keskiviikkona 4.11. ja torstaina 5.11. kuultiin erityisesti kanteleensoittajia, mutta mukana oli myös muiden instrumenttien edustajia. Kolmeen eri konserttiin jakautuneet esitykset vaihtelivat soolonumeroista erilaisiin ja erikokoisiin kokoonpanoihin. Kamulinjan tapahtumille tyypillisesti mukana musisoimassa oli sekä lapsia että aikuisia.

Juhlaviikko huipentui sunnuntaina 8.11. Malmitalon konsertteihin klo 14 ja 16, jotka olivat myös Maailman musiikin keskuksen järjestämän Etnosoi!-festivaalin päätöstapahtumat.

Kanneltajien yhteissoittoa Koskelan kirkossa.Kuva: Maija Karhinen-Ilo

Molemmissa Malmisalin konserteissa esiintyi kerrallaan noin 30 eri ikäistä lasta ja nuorta yhdessä opettajiensa kanssa. Yleisöön oli kutsuttu lähinnä esiintyjien läheisiä, mutta koska konsertit striimattiin, pääsi tilaisuuksia seuraamaan internetin välityksellä muutkin. Kiittävää ja ilahtunutta palautetta tulikin sekä paikan päällä olleilta että suoratoistoa seuranneilta.

Tapahtumakokonaisuus toimi hienosti, ja siihen vaikutti suuresti myös ammattitaitoinen tiimi joka vastasi järjestelyistä, valoista ja striimauksesta.

Juhlaviikon myötä epäonninen synttärivuosi kääntyi voiton puolelle ja sai hienon ja kohottavan huipennuksen.

Katseen voi siirtää nyt hyvillä mielin kohti tulevaa ja uusia haasteita.

Kymmenessä vuodessa kamulinja on löytänyt hyvin paikkansa Käpylän musiikkiopistossa, jossa se on saanut toteuttaa vapaasti omaa ideaansa. Opiston hyväksyvässä ja kannustavassa ilmapiirissä se saa kehittyä edelleen. Onkin mielenkiintoista nähdä mitä seuraava vuosikymmen tuo mukanaan.

Maija Karhinen-Ilo

Malmisalin klo 16 konsertti. Kuva: Kirsi Kähkönen

Laulutunnit tärkeäksi osaksi elämää

Saimme kunnian haastatella Minna Karttusta, joka on laulanut lähes 10 vuotta Kamulinjalla ja aikoo lähteä syksyllä uusille teille. Minnan ura Kamulinjalla alkoi jokseenkin sattumalta vuonna 2012. Kansanperinnettä hän on kuitenkin harrastanut koko ikänsä. 8-vuotiaana hänen kotipaikkakunnallaan Outokummussa kaksi liikunnanopettajaa innostuivat perustamaan Kalevan nuorten kansantanssiryhmän. Minna meni sinne ja jatkoi aina lukioon asti. Lukioikäisenä ryhmä pääsi valioluokkaan valtakunnallisissa kansantanssiluokitteluissa. “Kansantanssiryhmä oli minulle tärkeä harrastus”, Minna kertoo.

Lukion jälkeen Minna lähti Joensuun yliopistoon opiskelemaan maantiedettä, ja aloitti kansanperinneryhmä Motorassa, jossa tehtiin kansanperinnettä tanssien ja laulaen. Ryhmä esiintyi mm. karjalaisissa häissä ja juhannuksen vietoissa sekä kävi paljon Petroskoissa ja Sortavalassa. “Se oli ihanaa aikaa”, hän hymyilee.

“Myöhemmin muutin Helsinkiin, ja työskentelin maailmalla matkaoppaana. Elämä oli toisenlaista. Mutta sitten tyttäreni Klaudia syntyi vuonna 2006. Kun hän oli 6-vuotias, vein hänet Käpylän musiikkiopistolle laulamaan, koska halusin että hänkin kokee saman kansanperinteen ihanuuden. Klaudia sanoi kuitenkin, että hän ei laula. Samassa hetkessä kuulin itseni sanovan, että mie voisin laulaa”, Minna kertoo. Seuraavana syksynä hän aloitti kamulinjalla yksityislaulutunnit. Laulu imaisi hänet heti mukaansa, sillä se oli hänelle niin tuttua lapsuudesta ja nuoruudesta.

Laulaminen on ollut Minnan elämässä aivan pienestä asti läsnä: “Äiti on kertonut että minä olen lauleskellut melodioita ennen kuin osasin edes puhua. Musiikki on ollut meidän perheessä tärkeää. Äitini rakastaa musiikkia ja meillä oli aina radio päällä. Ja on edelleen.”

Nimenomaan yksinlaulaminen on ollut hänelle tärkeä osa elämää: “Laulamisessa on jollain tavalla enemmän paljastuvainen kuin jos olisi soitin turvana. Etenkin ilman säestystä laulaminen on jollain tavalla todella alastonta. Mielestäni laulaminen on sitä

myöskin, että tulee uskallus olla oma itsensä kun laulaa. Senkin takia tämä on ollut aika tärkeä matka. Jokaisella täytyy olla joku väylä, miten ilmaista itseään. Sitä mitä on ja myöskin sitä, että ei olekaan mitään. Siinä on kaksi puolta. Toisaalta tuot oman itsesi, mutta toisaalta et tuokaan itseäsi vaan sen laulun. Siinä myös unohtaa itsensä, mikä on ihmiselle tosi tärkeä asia."

Monta vuotta Kamulinjalla on opettanut Minnalle paljon uutta. Hän on ollut monen opettajan oppilaana vuosien varrella ja seuraamalla heitä oppinut monta eri tapaa tehdä asioita.

"Yhden opettajan kanssa mentiin aina teksti edellä, jonka jälkeen lähdettiin opettelemaan melodiaa. Toinen taas kannusti esiintyessä revittelemään kunnolla. Kolmas toi minulle ihan uuden näkökulman: tee biisejä. Hän toi minulle runoja ja sanoi että nyt improtaan. Hän ei kysy, että osaatko vaan ennakko-oletus on, että kaikki osaa ja kaikki pystyy. Ja niinhän me sitten pystyttiin."

Ylipäätään kamuopettajissa hän arvostaa sitä, että he eivät sano, mikä on täysin oikein. He sanovat, että ei ole oikeaa eikä väärää, vain eri sävyjä. Ei tarvitse olla täydellinen.

"Voi tehdä biisin ja miettiä että tästä tuli nyt tällainen, ja huomenna kun tekee, niin siitä tulee jotakin muuta", Minna toteaa. Hän myöntää, että säveltämisen alussa hänelle tuli tietynlainen häpeä: "Siinä huomasi, että onhan se todella henkilökohtaista antaa ulos jotakin sellaista, mitä on itse luonut. Tuli sellainen fiilis, että apua, haluaako kukaan kuunnella näitä. Mutta sitten kun saa hyvää palautetta, niin tulee hyvä olo."

Minnan ystävä, irlantilainen huilisti Robert Tobin piti biiseistä, ja he päättivät dokumentoida ne videolle hänen toisen ystävänsä, Jyrki Haapalan avustuksella. "On kiva, että tästä kamulinjaurasta on jäänyt joku tallenne", Minna iloitsee.

Kohokohtia Kamulinjalla ovat olleet pienet hetket tunneilla, kun on improvisoitu opettajan kanssa. Minna kertoo, että siinä pystyy irrottautumaan normaalista ja pääsee jonkinlaiseen kuplaan, jossa vain musiikki virtaa.

"Myös konsertit ovat olleet asia johon on ollut kiva valmistautua, vaikkei haluaisikaan suorittaa mitään tutkintoa", hän kertoo.

Yleisestikin Kamulinjalla parasta on Minnan mukaan se, ettei ole pakkoa suorittaa asioita.

Musiikkia voi vain harrastaa ja nauttia siitä. “Sanoisin että Kamulinja on paikka, jonne voi tulla, vaikka ei osaisi mitään, ja vaikka jännittäisi paljon. Täällä nimenomaan tuetaan eikä painosteta. Sanon vain, että vaikka et olisi koskaan koskenut minkäännäköiseen soittimeen tai et ole laulanut muuta kuin suihkussa ja silti haluaisit harrastaa musiikkia, niin Kamulinjalle vaan.”

Minna kertoo, että kamulinjalla edistetään sitä näkökulmaa, ettei musiikkia tarvitse opetella pelkästään nuottien kautta ja että ihmiset hahmottavat musiikin eri tavoilla. Jotkut hahmottavat nuottien ja teorian avulla, mutta toiset esimerkiksi tanssin tai rytmin kautta.

“Itse hahmotan musiikin kehon kautta kokemalla, esimerkiksi jaloilla rummuttamalla. Kamulinjalle tullessani oli helpotus tajuta, ettei teoria ole ainut ja oikea tapa musisoida.”

Nyt, lähes 10 vuoden jälkeen Minna kokee kuitenkin, että on aika siirtyä eteenpäin, heilauttaa pakkaa niin sanotusti: “Se on kysymysmerkki, mitä seuraavaksi teen, mutta sen tiedän, että haluan laulaa ja ehkä löytää sopivan porukan, jossa voisi tehdä kansanmusiikkia. Olen sitä mieltä, että jokainen, joka on löytänyt Kamulinjan, on todella onnekas. Haluan kiittää opettajia kaikesta.”

Stella Rinta-Jouppi
Rauha Suitiala

Heikki Laitisen ja Hannu Rautiaisen (KMOn hallituksen pj.) allekirjoitukset sinetöivät Kansanmusiikkiopiston ja Käpylän musiikkiopiston yhdistymisen 1.1.2010. Kuva: Pirjo Pesola

Niklas Mellberg, teorbi ja renessanssiluuttu

Ellet opettaisi kitaransoittoa, Niklas, mitä tekisit työksesi?

”Rakentaisin näppäilysoittimia.” Niklas on ollut kiinnostunut soitinten rakentamisesta jo kauan. ”Minulla on nyt yksi keskeneräinen projekti, barokkikitaran rakentaminen.” Rakennustyö vaatii yhtenäistä aikaa ja oman työtilan. Molemmat puuttuvat Niklakselta juuri nyt, mutta työ jatkunee jossain vaiheessa.

”Olen aina ollut kiinnostunut vanhoista esineistä, menneistä ajoista.” Kipinä vanhaan musiikkiin syttyi musiikkiopiston opettajan, Ilkka Virran, kiinnostuksesta historiallisiin soittimiin. Hän laittoi nuoren kitaristioppilaansa Vaasan Kuula-opistossa soittamaan luuttukappaleita ja harjoittelemaan tabulatuurista soittamista. ”Soitin kitaraohjelmistooni paljon renessanssin ja barokin ajan musiikkia.”

Helsingin konservatoriossa kitaransoiton opettajaksi tuli Juan Antonio Muro, joka jatkoi Niklaksen opettajana

Niklas Mellberg

käytännössä myös koko ammattiopintojen ajan. ”Hän oli opettajana avarakatseinen ja kannustava, herkkä huomaamaan opiskelijan erityispiirteet. Kun puhuin hänelle vanhasta musiikista, hän kehotti minua soittamaan Leif Karlssonille. Sain sitten Helsingin konservatoriossa ottaa sivusoittimekseni renessanssiluutun.”

Leif Karlsson oli ensimmäisiä luutun soittajia Suomessa, opiskellut Baselissa. ”Kävin Karlssonin luona oppitunneilla hänen kotonaan Oulunkylässä, olin konservatoriossa hänen ainoa luuttuoppilaansa.”

Luutunsoiton taitajia ei vieläkään Suomessa ole liialti, Niklaksen arvion mukaan vain alle kymmenen ammatissa toimivaa. Vanhan musiikin harrastuksen myötä Metropolian musiikkipedagogimme soitinvalikoimaan kuuluu kitaran lisäksi teorbi ja renessanssiluuttu.

Uusi yhdistys

Collegium ry, jossa Niklas toimii aktiivisesti, syntyi tarpeesta jatkaa ja laajentaa Suomalaisen barokkiorkesterin, FIBOn tekemää yleisökasvatustyötä, pedagogista työtä.

https://urly.fi/1PTb

Yli kymmenvuotisen historiansa aikana Collegium on luonut vanhan musiikin alalle oman uraauurtavan pedagogisen metodinsa. Toiminnan ydintä ovat suurta suosiota saaneet ja laajalti kiitellyt, eri kokoiset ja tapauskohtaisesti suunnitellut musiikkioppilaitosprojektit, joita on toteutettu vuosien aikana yhteistyössä yli 35 suomalaisen ja viiden pohjoismaisen musiikkioppilaitoksen kanssa.

Yhdistyksen tavoitteena on järjestää noin joka toinen tai kolmas vuosi isompia projekteja. Viimeisin FIBOn ja Collegium ry:n suuri urakka oli Pohjoismaita yhdistänyt vanhan musiikin kiertue 2018-2019. Suomesta, Islannista, Ruotsista ja Norjasta koottu ammattilaisten ja teini-ikäisten soittajien ydinjoukko matkusti maasta toiseen soittamaan paikallisten musiikinopiskelijoiden kanssa. Opiskelijoilla oli tietysti omat, tavalliset soittimet. ”Vanhojen soitinten käyttämisen sijaan tärkeämpää on tutustuttaa opiskelijoita esim. vanhan musiikin agogiikkaan, ajatteluun, musiikilliset asiat”, toteaa Niklas.

Em. kiertueeseen liittynyt megalomaaninen tapahtuma Concerto Grosso 2019 oli ennätys soittajien suhteen Musiikkitalossa, 550 muusikkoa esiintymässä yhtä aikaa!

Käpylän musiikkiopistokin osallistui muutama vuosi sitten FIBOn yleisökasvatusryhmän vanhan musiikin projektiin. Opiston oppilaat saivat soittaa yhdessä barokkiammattilaisten kanssa Koskelan kirkossa, ja projekti huipentui esitykseen Olarin kirkossa, yhteistyössä Juvenalian opiskelijoiden kanssa. Elävä kosketus vanhaan musiikkiin ja vanhoihin soittimin oli osallistujille harvinainen, mieleenpainuva kokemus.

Korona aiheuttaa myös tälle yleisökasvatustyölle haasteita. Collegiumin seuraava, tilaustyö pikkujoulutervehdykseksi, striimataan.
"Se sisältää musiikkipätkien lisäksi myös puhetta." Collegiumin toiminta-ideologiaan kuuluu tuoda esitetty musiikki lähemmäs kuulijaa kertomalla tarinoita ja taustatietoa kappaleista.

Uusi työpaikka

Vieläkö on meneillään kuherruskuukausi uudessa työpaikassa?
Marraskuun alussa näin voinee jo perustellusti elokuun tulokkaalta kysyä. "Käpylässä on kodikas, ystävällinen ilmapiiri, omistautuneet perheet ja oppilaat. Kaikin puolin on ollut helppoa tulla tänne", vakuuttaa Niklas. Entisistä oppilaista eroaminen osui ikävästi kesälle, joten Niklas ei harmikseen ehtinyt heitä hyvästellä.
Mutta "oppilaat tulevat, ovat muutaman vuoden ja jatkavat sitten eteenpäin. Joskus menee niin päin, että opettaja on se joka lähtee."

Käpylän oppilasjoukko koostuu 25 uudesta kasvosta ja persoonasta.
"Tutustuminen uusiin oppilaisiin ja heidän perheisiinsä sekä työtovereihin on tärkeää ja joskus haasteellistakin, ja tietysti jotkin toimintatavat uudessa työpaikassa ovat erilaisia, mutta se on oikeastaan piristävää."

Niklas kävi Käpylässä ensi kerran tehdessään kitaran suzukikoulutuksen 1-tasoa joskus 1990-luvun lopulla. Kouluttajina toimivat opiston edellinen rehtori Raimo Päiväläinen sekä alan guru Harald Söderberg Ruotsista. "Ajattelin silloin, että tämä on aivan mahtava paikka."

Paikka tuntuu yhä hyvältä, sanoo Niklas. Häntä onniteltiin uuden työpaikan johdosta kuulemma usein sanoilla: "Ihana työpaikka varmaan!" -Jotain olemme siis ehkä tehneet täällä oikein.

Suzukikoulutus jatkuu Käpylässä marraskuussa - samojen herrojen johdolla! - suzukikitaran 2-tason opinnoilla. Koulutukseen

Herttoniemen puutarhapalstalla oli satoisa kesä.

tulee kitaristeja muualtakin Suomesta sekä ulkomailta suorittamaan muitakin suzukikoulutuksen tasoja. ”Minun piti jatkaa suzuki-koulutusta mm. Ellivuoren leireillä, mutta muita juttuja tuli väliin. Monta ajatusta jäi kuitenkin jo ensimmäisestä kurssista opetukseeni.”

Opettajan metodit?

”Opettajan vaihto on oppilaille jo iso muutos, joten pyrin jatkamaan heidän kanssaan aiemmalla, tutulla systeemillä, en lähde sitä muuttamaan liikaa, mutta aika pitkälti käytän etenkin alkeisopetuksessa oppilailla samoja suzukimateriaaleja. Oheismateriaalia sitten lisäksi, tykkään käyttää laajaa ohjelmistoa.”

Tärkein asia opettamisessa? ”Hyvän ja luottavaisen suhteen luominen oppilaaseen ja hänen perheeseen; se, että saan välitettyä hyvän suhteen musiikkiin ja taiteeseen. Työvälineenäni on kitara ja sen musiikki. Yritän kuitenkin suhtautua avoimesti ja innostaa tutkimaan muutakin kuin klassista kitaraa, elämässä on paljon kaikenlaista musiikkia ja myös paljon muuta kiinnostavaa.”

Vapaalla

Niklaksen harrastuksiin kuuluu veneilyn (Rönnqvist -pulpettivene on laiturissa Taivallahdessa) ja kalastuksen (Helsingissä sekä mökillä, Kristiinankaupungin edustalla) lisäksi kahden akvaarion hoito sekä hyötypuutarha.

Ensimmäistä kesää viljelty siirtolapalsta Herttoniemessä tuotti "perunaa, porkkanaa, palsternakkaa, pakshoita, fenkolia, kesäkurpitsaa, talvikurpitsaa, herneitä, maissia, papuja, kaaleja, mausteita..." Kesä oli hyvä, kaikki kylvöt tai istutukset tuottivat satoa.

Työmatka lyheni Käpylään siirtyessä, "pyörällä noin 12 min Hermannista. Pitkästä aikaa aion ehtiä tehdä vähän soolojuttujakin".

Esimerkiksi Keravan kirjaston Lauantain klassiset aamusoitot -konserttisarjassa 24.10.2020 kuultiin Collegium ry:n Hanna Haapamäen ja Niklas Mellbergin duokonsertti.

Tulevia vanhan musiikin tapahtumia voi seurata Collegiumin fb-sivuilta: https://urly.fi/1PTe

Pirjo Pesola

Näkymätöntä työtä musiikkiopistossa

Musiikkiopiston keskiössä ja perustehtävä on opettaminen! Sen ympärillä tapahtuu paljon sellaista, mikä jäänee oppilaille ja vanhemmille näkymättömämmäksi. Tässä tekstissä esittelen muutaman opiston sisäisen tärkeän työryhmän, joiden avulla kehitämme toimintaamme ja pidämme työyhteisöstä huolta.

Työsuojelu

Musiikkiopisto on työpaikka siinä missä mikä tahansa yritys. Mikäli oppilaitoksessa työskentelee yli 20 ihmistä, on työpaikalla oltava työsuojeluvaltuutettu sekä työsuojelutoimikunta. KMO:ssa järjestettiin koronakeväänä sähköiset työsuojeluvaalit, ja uusi uljas työsuojelutoimikunta aloitti toimintansa 1.8.2020.

Työsuojelutoimikuntaan kuuluvat työnantajan edustajana rehtori, työsuojeluvaltuutettuna Mira Törmälä (painotus kamulinjalla), varavaltuutettuna Ahti Valtonen (painotus peruslinjalla), muina opettajaedustajina muhaopettaja Maija Helve ja harmonikkaopettaja Soile Närhi ja hallinnon edustajana opintosihteeri Anna Jaara.

Työsuojelutoimikuntaa: valtuutettu Mira Törmälä (keskellä) ja varavaltuutettu Ahti Valtonen rehtorin pöydässä turvaetäisyyden päässä.

Soile Närhi (vas) ja entinen työsuojeluvaltuutettumme, Irmeli Ilomäki kokouksessa.

Aiempi työsuojeluvaltuutettu Irmeli Ilomäki on kunniakkaasti perehdyttänyt toimikuntaa.

Uusi toimikunta otti ensimmäisiksi työtehtävikseen työsuojelun toimintaohjelman päivittämisen, työpaikkaselvityksen tekemisen, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämisen ja sähköisen työsuojelukansion perustamisen. Samoin päätimme kokoontua ensimmäisen lukuvuoden ajan tiiviisti ja kouluttautua (erityisesti työsuojelupäällikkö ja -valtuutettu). Olemme yhteisesti todenneet, että työsuojeluhan on hauskaa! Meillä on toimiva tiimi!

Uusivanha opettajaneuvosto

Syksyllä 2019 perustettiin musiikkiopistolle 9 henkinen Opettajaneuvosto, jonka tavoitteena oli tuoda pöydälle opiston toiminnan kehittämiskohdat, puutteet ja sitä kautta kehittää opiston toimintaa. Aihealueita ei sinällään rajattu. Keskustelimme niin Taivaskalliontien aulan roskiksista, työmatkaseteleistä, yhteisopettajuudesta, sähköisestä konsertti-ilmoittautumisesta kuin kevätkonsertistakin. Openeuvoston viime lukuvuoden suurin ponnistus oli Kestävä TPO -hanke ja niin sanottujen kestävyysindikaattorien pilotointi.

Uuden työsuojelutoimikunnan aloitettua toimintansa elokuussa 2020, teimme huomion, että osa opettajaneuvoston pöydällä olleista asioista siirtyi automaattisesti sinne, ja rehtori jäi pohtimaan miten vastaavasti Opettajaneuvoston toimintaa kehitetään. Päädyttiin palaamaan opiston perustehtävän, opettamisen äärelle.

Jatkossa Opettajaneuvoston kokousten asialistalla on vain pedagogiseen kehittämiseen liittyvät asiat: kuinka voimme tehdä työtämme entistä paremmin; mitä muutoksia uusi opetussuunnitelma meitä kannustaa tekemään; minkälaisia yhteisiä projekteja haluamme tänä vuonna toteuttaa; miten toimintasuunnitelma tukee tavoitteitamme; minkälainen on Käpylän musiikkiopiston pedagoginen visio.

Kun työryhmän toimintaan osallistuu jäsen jokaisesta soitinkollegiosta, saadaan toisaalta aikaan monimuotoinen dialogi, ja toisaalta keskustelevampi

työryhmä kuin koko henkilöstön kuukausipalaveri voi olla. Kohti Käpylän musiikkiopiston pedagogista visiota 2030!

Ohjus

Ohjus on opiston opetussuunnitelmatyöryhmä. Opetussuunnitelman uudet perusteet julkaistiin syksyllä 2017. Ohjus perustettiin aiemman rehtorin toimesta tuolloin, ja se on toiminut rehtorin vaihdosta lukuunottamatta muuttumattomana.

Työryhmään kuuluvat rehtorin lisäksi molemmat apulaisrehtorit Pirjo Pesola ja Maija Karhinen-Ilo sekä muha-opettajamme Maija Helve sekä käyrätorviopettajamme Anni Juvonen.

Ohjus on koko toimikautensa aikana valmistellut opetussuunnitelmauudistuksen seuraavia askelia Käpylän musiikkiopistolla. Viime vuonna työstettiin instrumenttikohtaisia tavoitetauluja perusopintojen osalta. Tänä vuonna työstetään syventäviä opintoja, päivitetään laaja opetussuunnitelmateksti ja lähetetään oppilaille kysely valinnaisaineista.

Tuuli Talvitie, rehtori

Kaikenkarvaisiin kokouksiin kannattaa hankkia virikkeitä. Heini Lehdon koiranpennut piristivät pianokollegion kokousta syksyn alussa Porkkalassa!

Jaakko Kulo, sello - improvisaatioita ja cross-over -muusikkoutta

Käpylän musiikkiopistossa aloitti tänä syksynä sellonsoiton tuntiopettajana Sibelius-Akatemialla maisterinopintoja tekevä Jaakko Kulo, monipuolinen muusikko.

Jaakko tulee muusikko-perheestä ja myös hänen isänsä Heikki sekä tyttärensä Emma ovat sellistejä. Jaakon äiti taas opettaa laulua.

Oliko sello heti selvä soitinvalintana?
"Aika lailla. Kun minut 4-vuotiaana laitettiin sellon varteen, ei sen jälkeen juuri kapinavaihetta soittamista kohtaan tullut. Ehkä vähän taantumuksellisia jaksoja murrosiässä, mutta sello oli vahvasti osa identiteettiä heti nuoresta. Sähköbasso tuli sellon rinnalle 13-14-vuotiaana, ja se piti soittamisen raikkaana. Teen nykyisin keikkoja sähköbasson kanssa bändeissä, sellon kanssa sekä joitakin DJ-keikkoja pyydettäessä. Vaikka soittamisessa ydin onkin hienoissa sellokirjallisuuden klassikoissa, välillä on kiva tehdä muutakin kuin klassista. Näin suhde musiikin tekemiseen pysyy freesinä."

Viimeisin keikka ennen haastattelua oli Bilebändi Baloon kanssa soitettu hääkeikka, seuraavana on vuorossa sellokeikka, yksin.

"Sain sanella reunaehdot ja vapaat kädet firmatilaisuuteen Hirvihaaran kartanoon. Soitan siellä ulkona, improvisaatiota, ambientia ja dronea sellolla, efektipedaalien läpi mikitettynä. Odotan itsekin innolla, mitä siitä tulee. Kuvailin heille suunnitelmiani, ja se sopi järjestäjille hyvin."

Jaakko on siis tehnyt tuon tyyppisiä keikkoja ennenkin. (P.S. Keikka meni upeasti!)

Improvisaatio on selvästi Jaakon sydäntä lähellä. Sibelius-Akatemian musiikkikasvatusosaston maisterivaiheen gradun aihekin on improvisaatio ja sen opettaminen sellolla, pedagoginen näkökulma, osittain teemahaastattelu pohjana.

Jaakko on tietysti kokeillut yllättävien äänien ja sointien löytämistä myös omien oppilaiden kanssa.

Jaakko Kulo

”Sellosta voi etsiä ääniä muualtakin kuin tallan alueelta, esimerkiksi sellon kaikukopasta saa makeita ääniä. Pienet oppilaat ovat usein parhaita, avoimimpia tässä asiassa; he löytävät sellosta hienoja juttuja. Opettajalle on kiva näyttää, mitä on kotona keksinyt. Niin kiva, että joskus keksimistä pitää jopa toppuutella! Ylipäätään, osa oppilaista lähtee innokkaasti ja helposti heti mukaan, toiset ehkä jopa hieman ahdistuvat aluksi. Sitten tehdään jotain tosi helppoa, vapaita kieliä tmv. ja soitan jotain siihen päälle. Tuloksena on aina oma biisi, jolle oppilas saa keksiä nimen. Kaikki käy. Pääpyrkimys on musiikillinen vapautuminen, raameista irti pääseminen hetkeksi. On hienoa, jos oppilas löytää jotain mielenkiintoista alitajunnastaan ja sellostaan.”

Jaakko aloitti tänä syksynä myös kahden bändivalmennusryhmän ohjaamisen Pakilan musiikkiopistossa. Toinen bändeistä on muskarityyppinen - helppoja soittimia, lyömäsoittimia, toinen ”oikeiden” bändisoittimien (kitara, basso, oikeat rummut jne.) kanssa toimiva.

”Akatemian opinnoista saa hyvää tukea tuohon työhön, koulumaailman materiaalit sopivat monesti hyvin bändisoiton alkeiden opintoihin.”

Opinnot ja kahden musiikkiopiston työt solahtivat Jaakon mukaan ihmeen helposti viikon aikatauluihin. Maisteriopintojen (2,5 vuoden koulutus) toinen syksy lähti nyt käyntiin kevään vanhempainvapaan jälkeen. Taustalla Jaakolla on jo AMK-opinnot Lahdesta.

”Onneksi pystyin siirtymään suoraan maisteriopintoihin, oma elämäntilanne poikkeaa jo jonkin verran nuorista opiskelijoista. Opetuksen taso Akatemialla on mielestäni hyvä. Haluan saada maisterin paperit - se on tärkeintä, ja oman henkilökohtaisen CV:n kannalta harkitsen A-kurssin tekemistä sellosta. Oman soiton motivaatio on nyt korkeammalla kuin koskaan.”

Jaakko tekee myös omaa elektronista musiikkia, tyyleinä elektro, house, ambient ja tekno.

”Musiikkini on aika minimalistista. SoundCloudista löytyy joitakin esimerkkejä. Teen myös ambient -tyyppistä, äänimaisemaa. Analoginen syntetisaattorisoundi kiinnostaa.”

Jaakon musiikkia löytyy mm. täältä:
https://urly.fi/1PTC

Jotta sellon ääni ei unohtuisi vapaa-ajalla kotonakaan, tytärkin soittaa selloa. Seitsemänvuotias Emma käy tunneilla -Tiia Ignatiuksella Käpylässä, tietysti. Isoisän sellismi kuultaa jälleen soitinvalinnan takana.

”Isäni järjesti sen ensimmäisen, ja sitten kasvun myötä aina sopivan kokoisen sellon Emmalle, mikä helpottaa aika lailla. Myös pianoa tytär soittelee, itsekseen, ihan ilman tavoitteita.”

Töitä kahdessa opistossa, hääbändi Baloo, hevibändi Petrov, dj-keikat, sellonsoitto ja opiskelut, perhe... Jos Jaakon aikatauluun mahtuu vielä jotain, sen täyttää futis, joka on kuulemma perheen intohimo. Kerron tarinan näkemästäni isästä, joka ”potki” jalkapalloa konttausikäisen kanssa koulun pihalla. Kävi haalaria sääliksi. Jaakko hymähtää.

”Melkein sama meillä; poika on nyt 1,5-vuotias. Kova vasuri.”

Mieluinen työnkuva tulevaisuudessa?

”Tämmöinen paketti tuntuu toistaiseksi, opintojen ajan hyvältä. Yksilöopetus on

luksusta. Käpylässä olen viihtynyt todella hyvin, ja jos joskus saisi keskitettyä kaikki työt tänne, sellainen mahdollisuus olisi vaikea ohittaa. Näin kivaa tehdä töitä ei ole ollut koskaan.”

Jaakko kiittelee sekä Käpylän että Pakilan esimiehiä hyviksi, helposti lähestyttäviksi rehtoreiksi ja Käpylän työyhteisöä kotoisaksi.

”Hyvä meininki! Töissä voi tuntea vahvaa luottamusta omaan tekemiseen.”

Pysyvä työpaikka tuo lisää perspektiiviä oppilaiden kanssa toimimiseen.

”Kyllä se vaikuttaa asenteeseen, lisää kunnianhimoa, kun tietää, että tuo neljävuotias tulee periaatteessa olemaan pitkään oppilaanani, ainakin enemmän kuin yhden lukuvuoden. Sitten 14-vuotiaana voimme yhdessä katsoa, miten homma on toiminut.”

Pirjo Pesola

Säestäjä - kanssakulkija

Meillä vaikuttaisi olevan harvinaisen hyvä tilanne säestyksen osalta moneen muuhun opistoon verrattuna. Usein pianonsoiton opettajat säestävät solististen soitinten oppilaita oman piano-opetuksensa ohessa. Näin oli Käpylässäkin, kunnes 1980-luvulla Irmeli Ilomäki palkattiin opiston säestyksen/pianonsoiton tuntiopettajaksi. Sittemmin säestävien pianistiemme lukumäärä on kasvanut neljään.

Irmeli Ilomäki, pioneeri

Irmeli Ilomäki, opistomme säestyspioneeri, valottaa taustoja omasta historiastaan ja nykytilanteen synnystä.

”Ajauduin v. 1983 Kangasniemen silloin alkutaipaleella olleiden laulajien kesäkurssien säestäjäksi ja varsinaiseen tulikokeeseen. Legendaarisen lied-pianistin, Pentti Koskimiehen, viisaiden ohjeiden kannustamana selvisin siitä. Käpylän musiikkiopiston silloinen rehtori, Rauno Myllylä oli myös tuolla kurssilla. Käpylän musiikkiopistossa haettiin sinä syksynä säestäjän/

pianonsoitonopettajan tuntiopettajaa, ja se oli silloin mielestäni kokeilemisen arvoista. Lähemmäs 40 vuotta on tullut kokeiltua!”

1980-luvun puolivälissä elettiin Suomessa noususuhdannetta, Käpylän musiikkiopisto oli päässyt lakisääteisen valtionavun piiriin (1980), ja opetuksen laatuun päästiin panostamaan. Perustettiin mm. säestyksen toimi. Irmeli muistelee alkuaikojen resursseja. ”Minua lykästi, sain aloittaa täysin tehtävääni uppoutuen säestyksen toimenhaltijana. Jokaisella opettajalla oli opetustuntiensa lisäksi oma säestystunti, jonne hän kutsui oppilaitaan. Todella hulppea ja antoisa aikakausi. Voitiin kunnolla paneutua yhteissoittoon ja -lauluun.”

Laulava rehtori Rauno Myllylä oli suuri yhteissoiton ja -laulun ystävä. Säestysharjoitusten tarjoaminen tarkoitti myös valmiita esityksiä opiston ulkopuolella, näkyvyyttä. ”Rehtorin mielessä varmaan oli toiminnan kehittäminen laajemmin”, arvelee Irmeli.

Noususuhdannetta seurasi sitten vääjäämätön lasku ja rahoitus kiristyi. Säestäjän työhön tuli uusi ulottuvuus: aikataulujen laadinta ja sovittelu. ”Isoimmat oppilaat tulivat säestystunneille omin nokkineen, ja pienten osalta - kun opettajan läsnäolo oli välttämätöntä - siirryin risteilemään oppilaiden omilla soittotunneilla”, kertoo Irmeli. Tämä on tilanne myös nyt.

Neljä säestäjää

Tällä hetkellä Käpylän musiikkiopistossa on neljä säestystä hoitavaa opettajaa. Yhteensä opistossamme on varattu säestykselle lähes 30 oppituntia viikottain, mikä on harvinaisen paljon musiikkiopistojen vertailussa.

Heini Lehto tuli taloon toiseksi säestäjäksi ja Irmelin Ilomäen kollegaksi ensin pienemmällä tuntimäärällä tuntiopettajana vuonna 2005, ja tuntimäärän kasvaessa päätoimisesti vuonna 2008. Säde Erkkilä sekä Risto Kytö tulivat mukaan myöhemmin, 2010 -luvulla. Säde ja Risto toimivat molemmat osittain säestäjinä, pääosin opettavat. Painotus opetuksen ja säestämisen kesken on joillakin opettajilla muuttunut vuosien varrella ja saattaa vaihdella vuosittainkin. Keskinäinen työnjako menee aika pitkälle sovittujen viikonpäivien mukaan, mutta säestäjät ovat joustavaa porukkaa. Jos esitys esim. osuu viikonpäivään, jolloin

harjoitussäestäjä ei ole paikalla, joku muista säestää - parin harjoituksen turvin - esityksessä. Osin säestäjät jakavat tehtäviä myös sävelteosten perusteella.

Korona-ajan haasteet

Harmillisesti juuri kahdesta suunnasta soittaminen yhtä aikaa - säestys ja kaikki yhteissoitto siis - verkon yli on yhä ongelmallista. Koronan rajoitusten myötä säestäjät ryhtyivät pakon edessä kekseliäiksi. Niinpä esim. Heini Lehto soitti säestyksiä tallenteille (esim. Händelin viulusonaattien ja suzukivihkojen säestyksiä) oppilaiden käyttöön. Kullanarvoista harjoitusmateriaalia, jota ei ehkä muualta löydä! Syksyllä 2020 uudelleen virinnyt korona pakotti säestäjät entistä useampiin toimipisteisiin ja väljempiin tiloihin, mikä lisää haasteita säestystuntien aikataulutukseen.

Prima vistasta

Nuottien lukutaito ensi näkemältä, ”prima vista”, tunnetusti paranee harjoituksella, vaikka joillekin se on heti luontevampaa, helpompaa kuin toisille. Sama kahtiajako ilmenee aika usein toisin päin korvakuulosoitossa. ”Tonaalista tekstiä soittaessa yhdistyvät silmä ja korva, ja tyylin tunteminen auttaa arvaamaan tulevaa, mutta ei-tonaalinen nuottiteksti on jotain muuta. Toisaalta juuri arvaamattomuus on uudemman musiikin kielessä virkistävää”, toteaa Irmeli.

Kyselin muiden säestäjien kommentteja prima vistasta.

Onko sinulla hyvä prima vista? Onko prima vista aina ollut sinulle helppoa?

- Koen että primavista on aina ollut minulle suhteellisen helppoa ja varsin mielekästä. Opiskeluaikoinakin Sibassa se oli lempiaineeni ;)

- Prima vistani on surkea, ja näin vanhemmalla iällä myös omaksumisvauhti tuntuu olevan hidastunut. Onneksi vastaavasti pokka on parantunut, ja uskallan esiintyä, vaikka kirjoittaisin vielä nuotteja ylös yleisön tullessa sisään.

- Minulla on aika hyvä primavista ja erityisesti taito poimia oleellinen nuoteista. Aina ei kerkeä opettelemaan äänestä ääneen jokaista isompaa kappaletta, joten osaan soveltaa myös hyvin! Prima vista oli aikoinaan mun sekä inhokki, että kaikista vaikeinta minulle.

Säestäjä on solistin tuki ja turva

Säestystunti on oppilaslähtöinen asia, säestäjien reunaehtojen ja aikataulujen puitteissa. Pienten soittajien kanssa pyritään pitämään säestäjä samana, mutta vaihtelu voi joskus tehdä hyvääkin. ”Oma opettaja tuntee ja tietää soittajan herkkyyden parhaiten”, kertoo Irmeli. Muinoisessa Kapulan haastattelussa Irmeli muistaakseni kuvaili säestäjän tehtävää ‘kanssakulkijaksi’, mikä on minusta hyvä termi soolosoittajien turvaverkkoja piteleville säestäjillemme.

Ahaa, tältä tämä kappale kokonaisena kuulostaa!

Kuten Irmeli toteaa, säestysharjoitukset palvelevat soittajaa muutenkin kuin vain esitykseen valmistautuessa. ”Soolo-osuushan on vain puolet kappaleesta. Säestyksen kanssa saa käsityksen kokonaisuudesta, mikä on joskus esim. pienille soittajille ahaa-elämys.”

Joskus kotona osattu kappale menee vaikeaksi, kun säestys tulee mukaan. Yhteissoitossa harjoitetaan osaamisen varmuutta ja etenkin sitä kuuluisaa ja kaivattua taitoa kuunnella toista.

Irmelin mukaan säestäjän repusta/salkusta olisi hyvä löytyä nuottien lisäksi: ”Sopeutumiskykyä ja -halua, stressinsietokykyä: keskittymistä käsillä olevaan tehtävään - vaikka oven takana on jono, epätäydellisyyden hyväksymistä, empaattisuutta, halua harjoitella ja oppia koko ajan uutta, nuottien - ja ihmisten! - lukutaitoa, jatkuvaa hinkua esiintyä…jne.” Irmelillä, joka etenkin nuorena opettajana venyi sekä aikatauluissa että työtehtävissä melkoisesti, on viesti nuorille kollegoille: pitäkää kiinni omista rajoista!

Lyhyt gallup säestämisestä

Kyselin säestäjiltämme joitakin kommentteja säestäjän työtehtäviin liittyen, alla palasia heidän vastauksistaan.

Miksi haluan säestää?

- Minua jotenkin kiehtoo kontaktien saaminen muihin soittajiin ja päästä käsiksi muuhunkin kuin pianomusiikkiin. Siinä ehkä ne kaksi tärkeintä houkutinta, jotka johdattivat kohti säestäjän ammattia: kontakti toiseen soittajaan ja rajaton määrä musiikkia!

- Kyllä se varmasti lähtökohtaisesti lähtee ihan siitä soittamisen ilosta - aina kun on

säestys edessä niin sitä odottaa koska on yksinkertaisesti niin mukava istua pianon ääreen musisoimaan. Mutta toki säestyksessä tulee ihan uusi aspekti verrattuna yksin musisoimiseen juuri siitä yhdessä tekemisestä - tätä yhteissoittoa kun ei pianisteilla yleensä liikaa ole. Säestystilanteessa koen tosi tärkeäksi luontevan ja turvallisen kontaktin luomisen säestettävän kanssa.

Pienten kanssa soittaessa täytyy ottaa huomioon eri asioita ja heittäytyä siihen lapsen rinnalle kommunikoimaan hänen kielellään. Isomman ja jo hyvin pitkällä olevan soittajan kanssa on hienoa päästä rakentamaan yhdessä isoja kappaleita ja tulkintoja (toki tätä on tärkeä tehdä jo pienenkin kanssa, alusta saakka.) On myös hienoa saada olla mukana soittajien tärkeissä hetkissä (esim. tärkeissä konserteissa) ja omalta osalta edesauttamassa mukavan ja turvallisen soittokokemuksen syntymistä.

Yksi puoli on vielä myös se, että pääsee tutustumaan ja seuraamaan eri instrumenttien "toimintaa". Säestettäessä täytyy ottaa huomioon eri asioita soitat sitten jousien, puhaltajien tai laulajien kanssa. On tosi mielenkiintoista ja opettavaistakin seurata esim. puhaltajien tunteja ja eri soittimien "lainalaisuuksia".

- Haluan säestää, koska siinä pääsen itse soittamaan mahdollisimman paljon.

- No, on siistiä, että saa soittamisesta rahaa!
Kun nuorena harjoittelin pianonsoittoa, niin silloin oli tavoitteena päästä soittamaan työkseen, vaikkei työn muoto ihan täsmällisesti ollutkaan selvillä vielä siinä vaiheessa. En siis unelmoinut säestäjän töistä sinällään, vaan että voisin jollain tapaa kuluttaa arkeni soittamalla, ja että siitä olisi vielä jotain hyötyä itselle ja muille. On myös hienoa päästä esiintymään ja soittamaan soittajien kanssa, jotka ovat harjoitelleet kappaleensa hyvään kuntoon. Silloin pysyy hyvin mielessä, että mitä se muusikkous onkaan, ja mitkä asiat ovat tärkeitä. Ajantasaista soittokäsitystä on kiva siirtää tunneilla omille oppilaille. Tulee siis muistutettua itseään, että mikä omaksumisessa, tekniikassa, soinnissa, yhteissoitossa ja esiintymisessä on tärkeää.

Säestätkö mieluummin nuoteista vai sointumerkeistä?

- Säestän mieluummin nuoteista, toki joskus sovellan

sitten itse sointuja sinne.

- Hyvä kysymys! Tähän pitäisi vielä lisätä, että kenraalibassomerkeistä (tai onhan nekin sointumerkkejä, joo). Vastaukseksi sanon, että riippuu, miten hyvä ja helppo säestys on. Joskus nuotit ovat vaikeampia ja/tai typerämpiä, kuin mitä itse keksisin, niin pyrin silloin keksimään itse. Joskus taas voi sointumerkit olla niin vaikeat, että on helpompi soittaa kirjoitetut nuotit. Joskus ei taas tule mitään mieleen, niin silloinkin on helpompi soittaa nuoteista, jos sellaiset on saatavilla.

- Useimmiten nuoteista. Mutta riippuu toki tilanteesta, jos on kyseessä esim. kevyempi laulu johon sopii vapaampi säestys, niin silloin sointumerkeistä soittaminen on mieluisampaa.

Onko jokin musiikin tyylilaji erityisen läheinen? Kumpi mieluisampaa, kokoonpanojen vai solistien säestys?

- Lied-säestys on erityisen läheistä

- Kaikki kappaleet menee, mutta erityisen lähellä sydäntä on toki isot romanttiset kappaleet, kuten Brahmsin sellosonaatit! Kokoonpanolla ei väliä.

- Musiikin tyylilajit... Hmmm... Kunhan ei ole liian monimutkaista, ja kappale on kiva. Jotain yksitoikkoista renkutusta ei jaksaisi kauaa soittaa, mutta toisaalta sen harjoitteluunkaan ei mene paljoa aikaa. Toisaalta joku monimutkainen teos voi olla valtavan työn takana, mutta niitä sitten jaksaakin harjoitella mielellään. Eli: kunhan kappale on hyvä ja soitettavissa, niin maistuu!

- Vaikea nimetä vain yhtä tyylilajia, monipuolisuus tässäkin on se hienous :) Tai no joo, ainahan se isot, romanttiset, sydäntäriipaisevat sävellykset uppoaa erityisesti :) Mutta yhtä lailla myös vastapainona barokit ja klassismin ajan. Myös tosi upeita moderneja teoksia on tullut Käpylässä vastaan!

Käpylän musiikkiopiston käytännöt - parannusehdotuksia säestyskäytäntöihin?

- Mitä enemmän ajoissa säestyksiä ja kappaleita on tiedossa, sen paremmin niitä pystyy suunnittelemaan ja pitämään tunteja.

- Minusta Käpylän käytännöt ovat olleet ihan hyviä, eikä missään vaiheessa olla vaadittu mahdottomia.

- Toimii tällä hetkellä varmaan suht hyvin. Koko ajan yritetään selkeyttää käytäntöjä, esim. miten aikaisin olisi hyvä toimittaa nuotit, kuka säestäjistä on paikalla minäkin päivänä ja missäkin konsertissa jne.

Liitettäköön tähän ikuinen muistutuksen aihe: nuotit säestäjälle ajoissa! (toim. huom.)

Mieleenpainuvin yhteissoitto-kokemus jonkun säestettävän kanssa?

- Mieleenpainuvia yhteissoittokokemuksia on kertynyt satojatuhansia. Ne eivät ole vain hienoja onnistumisia konserteissa. Uskomattoman hienoa ja jännittävää on myös pienen soittajan "ensikonsertin" tuoma molemmin puolinen sekä vanhempien ja yleisön riemu. Tai kun pieni poika (josta sittemmin tuli ammattimuusikko) on ilmoittanut, ettei suostu soittamaan muiden kuin äidin ja opettajan läsnäollessa, mutta kuitenkin suostuttelun jälkeen saapuu säestysluokkaan, soittaa ja… tulee uudestaan!

- Sellisti Sonja Saarikosken (toimii nykyisin mm. Helsingin Sanomien musiikkitoimittajana) kanssa soitettiin Schumannin Adagio ja Allegro kauan sitten ja esitimme sen kilpailuissa muistaakseni. Saimme hienot arvostelut ja muutenkin esiintyminen oli suorastaan maagista sillä hetkellä.

- Yksi mieleenpainunut juttu oli se kerta, kun esitys meni aivan täysin pilalle. Suurin pohjanoteeraus ever! Tehtäväkin oli tosin vaativimmasta päästä, kun kappaleena oli joku joululaulu, jota en ollut koskaan kuullut, eikä nuotteja ollut missään vaiheessa. Eli prima vista ilman nuotteja. Tiesin vain sävellajin ja tahtilajin etukäteen. Jälkeenpäin tajusin, että olisi pitänyt tarkistaa, lähteekö solisti kohotahdilla vai tahdin ykkösellä. Se veto meni päin mäntyä alusta loppuun asti! Kaikilla oli silti oikein hauskaa!

- Voi kun osaisi nimetä jonkun erityisen! Kyllä niitä on niiiin lukuisia vuosien varrelta…

Aplodit upeille säestäjillemme!

Pirjo Pesola

Henrik Holmström, kitara

Opiston uudet kitaraopettajat Henrik Holmströn ja Niklas Mellberg tuntevat toisensa pitkältä ajalta, mikä ei varmaankaan ole ainakaan haitaksi Käpylässä alkaneen opettajayhteistyön kannalta.

"Haastattelin Niklasta opinnäytetyötäni varten. Aiheena oli soittoasennon merkitys kitaransoiton alkeisopetuksessa, ergonomian vaikutus lapsen kehitykseen. Haastattelin opinnäytteeseeni opettajia erilaisella työkokemuksellani, jotta saisin mahdollisimman laajan käsityksen opetusmetodeista."

Tuore musiikin maisterimme opettaa Käpylän kahden opetuspäivän lisäksi myös Porvoonseudun musiikkiopistossa, mistä taas Niklas Mellberg juuri siirtyi Käpylään.

Aiempaa kokemusta opettamisesta kertyi opintojen ohessa sijaisuudesta Keskisen Uudenmaan musiikkiopistossa sekä Orbinskin musiikkikoulusta Espoon Mankkaalta.

Mitä haluat kitaraoppilaillesi opettaa?

"Se on kokonaisvaltainen ajatus: musiikki osaksi elämää. Toivon, että oppilas oppii nauttimaan kaikista musiikin eri puolista. Jokaiselle löytyy sopivia soittamisen tapoja ja mieluista materiaalia. Opettaja pitää huolen siitä, että edetään, mutta mieluisten kappaleiden motivaatio voi olla voimakas tuki. Perussoittotaitoa voi kerryttää aluksi lähes millä kappaleella vain ja siitä sitten edetä erilaisiin. Kun tutustuu oppilaisiin ja suhde rakentuu, oppilaalta voi saada tärppejä, mitkä kappaleet kiinnostavat ja sitä kautta motivaatiota."

Henrik tekee myös omia sovituksia kitaristeille. "Sovitukset pitää tehdä oppilaiden lähtökohdista. Monesti on myös nopeampaa tehdä itse ja räätälöidä stemmat, kuin etsiä juuri näille oppilaille valmista sopivaa soitettavaa."

Keskustelumme sukeltaa yllättäen opettamisen syvällisiin kysymyksiin.

Soitonopettaja opettaa soittimen hallintaa ja antaa työkaluja siihen, miten instrumentilla voi ilmaista eri tunteita ja ajatuksia.

Henrik Holmström

Mutta miten itse ilmaisua voi opettaaa? Voiko sitä opettaa? Opetammeko vain keinoja oman ilmaisun mahdollistamiseksi, kuten legendaarinen professori, pianisti Liisa Pohjola joskus lausui?

Perinteinen mestari - kisälli -suhde puolustaa paikkaansa soitonopetuksessa. Mallin havannoiminen ja toistaminen tarkkaan voi toimia harjoitusvaiheena omaehtoisen ilmaisun kehittämiselle.

"Jos opettaja soittaa eteen, siitä oppilas saa mallin, ilmaisu ikään kuin tarttuu."
Henrik kertoo esimerkin siitä, miten kappale opettajan kanssa tarkkaan hiottuna aiheutti ahaa-elämyksen ja oivalluksia. "Tárregan Lagrimaa, esim. sen hidastuksia ja tempon vaihdoksia hioimme huolella opettajan kanssa. Lagrimasta tuli kappale, jota soitan vieläkin!"

Kitaran ääni

Kitaran äänen väri ja sointimaailma on herkkä ja hienovarainen, rikas. "Sama kappale saattaa kuulostaa ihan erilaiselta eri soittajilla ja eri kitaroilla. Eri klangin huomaa kyllä myös pianisteilla", sanoo Henrik, joka tunnustautuu myös pianomusiikin ystäväksi. "Pidän esimerkiksi Janne Mertasen pehmeästä soundista Chopinin Nocturnessa Eb."

Kitaran ääni ja sen mahdollisuudet viehättää yhä, vaikka "keväällä 2020, kun piti yhtäaikaa äänittää A-kurssia ja harjoitella, tuli kuultua kitaran ääntä hieman liikaakin...", mutta tuo ahtokulku meni ohi.

"A-kurssia en voinut soittaa konserttina koronan vuoksi

2020 keväällä, eikä varmuutta ollut sen mahdollisuudesta syksylläkään, joten tein sen tallenteena."

Henrik soittaa sekä omaksi ilokseen, että erilaisia projekteja varten. "Pyrin ylläpitämään tiettyä soittokuntoa. Aamuisin harjoittelemisesta on tullut rutiini. Nautin ihan fyysisesti kitaran soittamisesta, siitä, miltä soittaminen tuntuu!"

(Vinkki: YouTubesta löytyy joitakin Henrikin tallenteita nimellä etsien!)

Pitkän linjan oppilas Ruoholahdessa

Ensimmäisen kitaransa Henrik sai kouluun mennessä, noin 7-vuotiaana. "Tarina menee niin, että konservatorion soitinvalmennuksessa oli esitelty soittimia, ja olin kiinnostunut sellosta. Jotenkin kotiin kuitenkin tuli kitara, ilmeisesti nimien sekaannuksen vuoksi, en ihan muista. Ensimmäisen, 1/2-kitarani merkkiä en muista, tuoksun kyllä!"

Henrikin polku Ruoholahdessa alkoi Helsingin konservatorion muskarista valmennusryhmän kautta musiikin perusopintoihin.

"Minulle osui sama opettaja osittain perus- ja ammattiopinnoissa Metropoliassa, Petri Kumela. Hän opetti minua ensin alkuun konservatorion perusopinnoissa ja sitten myöhemmin uudelleen, neljä ja puoli vuotta Metropolian ammattiopinnoissa. Siinä välissä opettajana oli useamman vuoden ajan Max Pekkala. Kahden ja puolen vuoden maisteriopinnot Sibelius-Akatemiassa tein kolmessa vuodessa - osin koronan ja osin töiden takia - ja siellä kitaraopettajana oli Otto Tolonen.

KitaraNova -festivaali

Henrik toimii kahden kaverin kanssa perustetun KitaraNova ry:n puheenjohtajana.

"Halusin omaehtoisesti opetella festivaalin järjestämisen ja yhdistyksen pyörittämisen käytännön asioiden hoitamista, mutta jaamme myös hommia aika paljon." Nuori yhdistys järjestää uuteen musiikkiin keskittyvää kitarafestivaalia ensi keväälle kolmatta kertaa.

"Ensimmäinen festivaali oli 2019 keväällä. Vuoden 2020 kevään festivaali piti siirtää koronan vuoksi, mutta saimme sen pidettyä syyskuussa. Ensi toukokuussa olisi tulossa kolmas. Festivaali on lähtenyt aika hyvin käyntiin, vaikka kyse on näin marginaalisesta

musiikista. Mukana on ollut paljon kantaesityksiä ja vipinää."

Syksyn 2020 festivaali järjestettiin Hietsun Paviljongissa, Töölössä. "Se on tilana avara ja valoisa, hienolla paikalla. Sopii mielestäni hyvin uuteen kitaramusiikkiin, ympäristö luo kontrastin musiikille." Onneksi suuri osa koronan peruuttaman kevätfestivaalin esiintyjistä pääsi nyt syksyllä paikalle, mutta osassa tapauksia piti keksiä eri tapa osallistua.

"Ruotsin edustaja nauhoitti oman tallenteensa - Peter Maxwell Daviesin kitaratuotanto - ja otimme konsertissa sitten liveyhteyden, jossa hän kertoi Daviesin suhteesta kitaraan. Tanskalaisen kitaristin osuudessa taas olisi ollut paljon elektroniikkaa..." Sen toimivuus etäyhteyksillä epäilytti, ja osuus jäi pois. "Hän on onneksi pääsemässä mukaan nyt ensi toukokuussa" - jos korona suo.

"Kevään 2021 festivaalissa olemme ajatelleet Paviljongin lisäksi levittäytyä hieman ympäri Töölöä. Ideat ovat hautumassa."

Suomenlinnasta veneellä kouluun

"Olen veneillyt aina." Luontevaa, jos asuu lapsuutensa Suomenlinnassa.

Henrik, purjehtija.

"Jätin veneen Kauppatorille laituriin - siihen presidentinlinnan edustalle - kun lähdin ensin Steiner-kouluun ja sitten Sibelius-lukioon. Ruoholahden soittotunnillekin pääsi vesitse."

Alle 900 hengen asuttama Suomenlinna oli rauhallinen kasvuympäristö." Kaikki perheen neljä lasta soittivat jotain soitinta, Henrik ainoana jatkoi ammattiopintoihin.

Suomenlinnaan perheen sitoi isän ammatti, laivanrakentaja. Viaporin

telakka, jonka rakentaminen aloitettiin 1751 toimii yhä, siellä kunnostetaan mm. vanhoja perinnepurjelaivoja ja veneitä. (http://viaporintelakka.fi/)

"Suomenlinnassa on nykyään kiva käydä, mutta en välttämättä haluaisi enää asua siellä."

Veneily jatkuu muualla. Nyt Henrikillä on oma purjevene (Avance 245) Espoossa. "Kesällä veneilin pääkaupunkiseudun saaristossa. Pystyn yksinkin käsittelemään venettä, mutta mukavammin menee, kun on kaveri." Muita harrastuksia on liikunta. "Olen aina pitänyt kaikenlaisesta liikunnasta. Kuntosali ehkä tärkein."

Kotiin tullessa Henrikiä vastassa on pariskunnan Cairnterrieri.

"Puoliso ehkä ulkoiluttaa enemmän, minä leikitän. Se tulee vastaan tennispallo suussa, kun tulen töistä."

Pirjo Pesola

Soiva joulukortti

Joulukonsertti yhteislauluineen jäi tänä vuonna koronan rajoitusten vuoksi haaveeksi. Musiikkiopisto haluaa kuitenkin näkyä ja kuulua perheiden ja muiden yhteistyötahojen joulussa, joten päädyimme sähköisen viestin lähettämiseen.

Soiva joulukortti -esitykset tallennettiin Koskelan kirkossa torstaina, 19.11.20.

Todella hienosti opettajat saivat joukkonsa liikkeelle lyhyellä varoitusajalla, ja itse nauhoitukset kirkossa sujuivat kaikki rennosti ja kitkatta, mistä lämmin kiitos kuvaaja-äänittäjä Sakari Eirolalle!

Tallenteella kuullaan ja nähdään rehtorin tervehdyksen lisäksi jouluisia esityksiä puhaltimilta, pianotriolta, harmonikkaduolta, jousiorkesterilta, sello- ja kitararyhmän esityksiä sekä

Sisarusten corno-piano -duo.

kamulinjan Käpylän pelimannien tervehdys. Tätä kirjoittaessa esimerkiksi päiväkoteihin ja kouluihin lähtevää musiikkiopiston joulutervehdystä odotetaan mielenkiinnolla.

Musiikkiopistolaisten koteihin Soiva joulukortti lähetetään joulukuun alussa.

Pirjo Pesola

Pianotrio Safiiri lämmittelee.

Selloryhmä virittyy Walking In The Air-kappaleeseen Tiia Ignatiuksen ja Jari-Pekka Mannisen johdolla.

Puhkut pleksien takana

Kysyin Janina Lehdolta, joka on viime tammikuusta lähtien vetänyt opiston puhallinyhtyeitä, miten syksy on sujunut.

"Puhkut toimivat hyvin, vaikka onkin poikkeusaika. Oppilaat ovat olleet tosi aktiivisia ja ovat halunneet osallistua etänä silloin, kun jollain on esim. ollut pientä nuhaa, eikä ole haluttu tulla lähikontaktiin."

Yhtyeillä on käytössä ylös nostettavia, soittajia erottavia pleksiseiniä. "Isommat oppilaat ovat auttaneet kivasti kasaamaan ja siivoamaan niitä pois", kiittelee Janina. Puhallinyhtyeiden nimet ovat nyt Puhku A (9 soittajaa) ja Puhku B (7 soittajaa), koska soittajat ovat kasvaneet ulos Pikkupuhku-nimestä.

"Olisi tosi kiva, jos voisi olla enemmän soittajia paikalla, soundi olisi vielä parempi", mutta korona, toteamme.

Syksyn ohjelmisto on vetänyt hyvin: lastenlauluja, musikaalisävelmiä, elokuvasäveliä ja vähän jo swing-tyyppisiä big band-sovituksiakin.

Janina on löytänyt hyviä, kokoonpanolle valmiita sovituksia kirjasarjoista Blåståget ja Blåsbanken. "Syksy on mennyt tosi hyvin!"

Työharjoittelussa olleen Monna Korven kuva Puhkujen harjoituksista, Janina Lehto ohjaa.

Puhkujen musisointia voi (toivottavasti) kuulla seuraavan kerran Karjalatalon isossa salissa ti 15.12. klo 17.00, jolloin puhaltajat soittavat yhdessä Tytti Metsän ja hänen oppilaidensa kanssa.

Pirjo Pesola

Monna Korpi työharjoittelussa

Käpylän musiikkiopistossa on ollut useitakin työharjoittelijoita, mutta Monna teki vaikutuksen! Hän ehti tehdä sekä opiston peruslinjalla että kamulinjalla monenkirjavia tehtäviä, oli ahkera, valmis opettelemaan uutta ja ystävällinen kaikille. Tuolla asenteella voisin jo ennustaa positiivista työuraa, mikä se sitten lienee! Omien sanojensa mukaan hän yllättyi tet-harjoittelun monipuolisuudesta ja viihtyi oikein hyvin.

”Kivoin tehtävä oli soittotuntien seuraaminen. Opettajilla on erilaisia tapoja, eri tyylejä opettamisessa.” Monna kuvailee esim. miten eri tavalla opettajat ohjeistivat kotiharjoitteluun: joku kirjoitti oppilaalle viikon joka päivälle joko harjoitteluohjeet (tai taukopäivän), joku kirjoitti koko viikon läksyt opintopäivyriin tai pyysi oppilasta kirjoittamaan itse, joku kirjoitti läksyt Eepoksen sovellukseen yhdessä oppilaan kanssa, ja joskus tunnilla ollut vanhempi huolehti läksyjen kirjaamisesta. Käpylän musiikkiopisto on kautta aikojen ollut monimuotoisen opetuksen paikka, jossa opettajilla on laaja pedagoginen autonomia.

Nyt, kun oli asiantuntija paikalla, kysyin Monnalta nuorison suosituimmista sosiaalisen median sovelluksista. ”Tiktok on ehdottomasti ykkönen, sitten Snapchat, ja sitten ehkä Instagram ja sitten Twitter”, arvioi Monna kaveripiirinsä perusteella.”

Monna Korpi

Musiikkiopiston Instagramiin Monna ehti laatia rungon joulukalenteriksi; sieltä voimme seurata opiston joulun odotusta!

Monnan työharjoittelu-kokemuksista voi lukea lisää hänen kirjoittamastaan blogista, joka julkaistiin marraskuun alussa musiikkiopiston blogissa. linkki https://urly.fi/1POS

Hyvää jatkoa lukioon ja tuleviin opintoihin, Monna!

Pirjo Pesola

P.S. Vinkkejä kotilauluihin. Pyysin Monnalta (jolla on läheinen kytkös varhaiskasvatuksen nykyhetkeen) tuoreen, päivitetyn listan päiväkotien suosikkijoululauluista. Klassikot säilyvät vahvasti mukana:
Lehmän joulu - Hei tonttu-ukot - Joulupuu on rakennettu - Joulupukki matkaan jo käy - Kilisee kilisee kulkunen - Kulkuset - Joulu on taas - Tip tap - Porsaita äidin - Petteri punakuono - Joulupukki, joulupukki - Jollei jouluna ole lunta - Kolme yötä jouluun on - Tonttujen jouluyö - Arvaas, kuinka tonttu-ukko - Nisse-polkka

Tuossa noita joululauluja. :)

Naisten ääni -hanke

Kukuvitsan laulaja Hanna Ahrnbergille voitto kirjoituskilpailussa

Kamulinjan avoimella puolella toimivan Lauluyhtye Kukuvitsan riveissä laulava ja aiemmin lauluyhtye Kiehinäänkin osallistunut Hanna Ahrnberg on voittanut Suomalaisen Naisliiton Naisten Ääni -hankkeen kirjoituskilpailun kirjoituksellaan Pirkko Fihlman – äänellä itkijä ja yhteisöllisyyden puolesta puhuja.

Pirkko Fihlman on vaikuttanut Käpylässä sekä Koskelassa nuoresta pitäen edistäen yhdyskuntatyötä ja kehittäen lasten ja nuorten toimintaa. Eläkeiässä hän on ryhtynyt aktiivisesti elvyttämään karjalaista itkuvirsiperinnettä ja hän on perustanut yhdessä puolisonsa sekä muiden itkuvirsiperinteen elvyttämisestä kiinnostuneiden ihmisten kanssa Äänellä itkijät ry:n, joka järjestää mm. itkuvirsikursseja eri puolilla Suomea.

Ahrnberg kertoo kirjoituksessaan Pirkko Fihlmanin tarinan aina Karjalassa vietetystä varhaislapsuudesta tähän päivään.

Suomalaisen Naisliiton Naisten Ääni - hankkeessa kerätään aineistoa naisista, jotka ovat eri tavoin vaikuttaneet lähipiirissään ja laajemmalti tai joiden toiminnalla on ollut merkitystä itsenäisessä Suomessa.

Käpylän musiikkiopisto onnittelee Hanna Ahrnbergia! Linkki kirjoitukseen: https://urly.fi/1POY

Kirsi Kähkönen

Rauhallista joulua 2020!

Vuonna 2018 Koskelan kappeli sai lumihunnun. Kuva Pirjo Pesola.